

*Андрощук К. М., викладач кафедри іноземних мов
Вінницький національний технічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3738-8566>*

**АНГЛОМОВНІ ФАХОВІ ПУБЛІКАЦІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ
ІНШОМОВНИХ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК
У СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ ЗВО**

**SCIENTIFIC ARTICLES IN ENGLISH AS A TOOL OF THE
DEVELOPMENT OF STUDENTS' COMMUNICATIVE ABILITIES
IN THE TECHNICAL HIGH EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS**

Анотація. У статті досліджені різні види та форми роботи студентів закладів вищої освіти технічного спрямування із фаховими англомовними публікаціями в процесі вивчення англійської мови; укладений перелік рекомендованих сучасних наукових статей із англомовних сайтів; визначена ефективність цього виду роботи у формуванні іншомовних комунікативних навичок студентів при поєднанні цього методу з іншими традиційними й інноваційними методами навчання.

Ключові слова: навчання англійської мови у технічних ЗВО, іншомовні комунікативні навички, інноваційні технології викладання, інформаційні технології, сучасні методи навчання.

Abstract. Teaching a foreign language in the technical educational establishments has its own specifics, since students have different initial levels of English competence, and the number of academic hours allocated to learning a foreign language is critically small. In this regard, much attention is paid to the students' independent work. One of the types of this work is reading professional scientific articles in a certain professional field, such as economics, electronics, architecture, programming, etc.

The article examines various types and forms of the technical students' work with the scientific articles in the process of learning English. Author also compiled list of recommended modern scientific articles from English-speaking websites and determined the effectiveness of this type of work in the development of students' foreign language communicative abilities.

Keywords: teaching English in technical educational establishments, communicative abilities, innovative teaching technologies, information technologies in teaching, modern teaching methods.

Постановка проблеми. Жорстка конкуренція на ринку праці вимагає від майбутніх працівників досить значний перелік знань, умінь і навичок. Однією з

найважливіших вимог як в українських, так й у міжнародних компаніях є володіння англійською мовою на високому рівні. При чому перевагу віддають тим претендентам на посаду, які досконало володіють специфічною термінологією та можуть вільно описувати складні технологічні процеси іноземною мовою.

У 2013 році Міжнародна організація праці (ILO) презентувала аналіз вимог на ринку праці до випускників вищих навчальних закладів. Результати цього аналізу невтішні, адже, згідно із ними, велика кількість дипломованих спеціалістів не відповідає очікуванням роботодавців. Однією з головних причин невідповідності стали недостатній рівень знання іноземної мови та низький рівень комунікативних навичок [4, с. 82].

Саме тому основною метою викладання початкової дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» у закладах освіти технічного спрямування є формування специфічних іншомовних комунікативних навичок, які забезпечуватимуть студентам високу конкурентну спроможність на ринку праці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням викладання іноземних мов у закладах вищої освіти присвячено чимало праць українських та зарубіжних науковців. Так, зокрема проблемам запровадження інноваційних технологій у навчальний процес присвятили свої праці І. Дичківська, Г. Козлакова, Т. Кроул, С. Камінські, В. Маригодов, Д. Поделл, А. Слободянюк, А. Щукін та ін. Специфіку застосування інтерактивних методів вивчення англійської мови описали Н. Годованець, В. Лєган, Т. Мельнікова, О. Пасічник, Е. Род та інші. Різні аспекти викладання англійської мови у нелігвістичних ЗВО досліджували Н. Білан, А. Білоцерковець, Г. Бушко, Б. Гриднєва, О. Дігтяр, І. Зозуля, Л. Конопляник, О. Матвеєнко, Ю. Мосіна, З. Осада, Т. Танцура, О. Тимофєєва, Т. Шаргун.

Не зважаючи на велику кількість праць, присвячених цій темі, проблема опрацювання наукових автентичних текстів як засобу формування іншомовної компетенції у майбутніх працівників технічних спеціальностей залишилася нерозкритою, що й зумовило актуальність нашої розвідки.

Метою статті є дослідження різних видів та форм роботи із фаховими англомовними публікаціями в процесі вивчення англійської мови студентами технічних університетів.

Виклад основного матеріалу. У розпорядженні сучасних викладачів ЗВО є широкий перелік інноваційних засобів навчання, причому під застосуванням новітніх інформаційних технологій в навчанні «розуміють не лише застосування сучасних технічних засобів і технологій, але і використання нових форм і методів викладання іноземної мови і новий підхід до процесу навчання в цілому» [5, с. 277]. Однак «впровадження в навчальний процес нових технологій зовсім не виключає традиційні методи навчання, а гармонійно сполучається з ними на всіх етапах навчання: ознайомлення, тренування, застосування, контролю» [1, с. 334].

Викладання іноземної мови в закладах вищої освіти технічного спрямування має свою специфіку, оскільки студенти мають різний початковий рівень англомовної компетенції, а кількість академічних годин, які виділяються для вивчення іноземної

мови, є критично малою [6]. У зв'язку з цим велика увага приділяється самостійній роботі студентів, а тому опрацювання англomовних фахових публікацій є одним із ефективних засобів мотивації студентів до навчання та підвищення рівня їхньої комунікативної компетенції.

Маючи практично необмежений доступ до мережі Інтернет, студенти за наданим викладачем гіперпосиланням можуть без проблем завантажити на свої електронні пристрої текст публікації, щоб мати змогу його опрацювати. Головним критеріями, за якими здійснюється вибір статті, є її актуальність, інформаційна цінність та доступність.

Наприклад, студентам економічних спеціальностей буде не лише корисно, але й цікаво прочитати про зміну споживацького інтересу під час пандемії COVID-19 у таких публікаціях: «The Science of Supply and Demand» (David F. Perkins) [8]; «The supply and demand of news during COVID-19 and assessment of questionable sources production», (Pietro Gravino, Giulio Prevedello, Martina Galletti, Vittorio Loreto) [9], або про ірраціональну поведінку споживачів у статті «The law of demand and the loss of confidence effect: An experimental study», (Jiří Mazurek, Carlos Fernández García, Cristina Rico) [10].

Студентам-програмістам варто надати для ознайомлення статті про мови програмування: «Which programming language is best for economic research: Julia, Matlab, Python or R?» (Alvaro Aguirre, Jon Danielsson) [11], «Here's why you should use Python for scientific research» (Vinay R. Rao) [12] або про те, як завдяки іграм та відео можна опанувати програмування: «What do students learn about programming from game, music video, and storytelling projects?» (Joel C. Adams, Andrew R. Webster) [13].

Актуальними для студентів будівельних спеціальностей будуть публікації про особливості використання певних будівельних матеріалів: «A Home Made of Wood: Consumer Experiences of Wooden Building Materials» (Noora Viholainen, Eliisa Kylkilahti, Minna Autio, Anne Toppinen) [14], а також про різні способи застосування цих матеріалів «Durable Construction Material» (John L. Clarke) [15].

Такі статті надаються студентам на самостійне опрацювання, попередньо здійснивши з ними спільний переклад англійських рідковживаних специфічних слів та термінологічних конструкцій. Результатом опрацювання може бути коротке обговорення статті на занятті або написання анотації до тексту.

Таким чином студенти не лише збагачують свій професійний лексикон та розвивають здатність перекладати автентичні тексти, але й отримують практичні навички роботи із першоджерелами, що неодмінно позитивно позначається на якості їхніх наукових проектів, курсових та дипломних робіт, а також дає їм можливість відстежувати базові тенденції розвитку певної галузі у контексті міжнародного співробітництва.

Не менш продуктивним видом роботи із автентичними іншомовними публікаціями є засідання круглого столу, де кожен його учасник (чи група учасників)

висвітлює певну частину теми, спираючись на наданий педагогом текст, доповнюючи її додатковою інформацією з інших джерел [7]. Майбутнім програмістам можна запропонувати тему: «Top Programming Languages For Data Science In 2022» [16], для висвітлення якої вони можуть поділитися на 4 групи, відповідно до мови програмування, яку вони обрали:

1. Java;
2. C++;
3. Python;
4. SQL and NoSQL.

Студенти-будівельники можуть продемонструвати свою професійну компетентність, підготувавши коротку, але інформативну міні-доповідь на тему: «17 Innovative Construction Materials Changing How We Build» [17], обравши для опису один або два будівельний матеріали, а майбутнім економістам стане пізнавальною тема: «Advantages of a Market Economy» [18].

Дещо складнішим видом роботи з англomовними фаховим статтями є дискусія за прочитаним текстом, оскільки для того, щоб брати участь в обговоренні, студенти повинні вільно володіти специфічною термінологією, будувати складні речення, використовуючи відповідні граматичні форми, та уміти komponувати власні спонтанні висловлювання, формулюючи аргументи або контраргументи [2; 3]. Через високий рівень складності такого виду діяльності ми рекомендуємо застосовувати його на другому році вивчення іноземної мови.

Змістовними та професійно спрямованими є дискусії на такі теми: «What Is Modern Architecture, Anyway?» (Erin Migdol) [19], «Does Computer Game Design and Programming Benefit Children?» (Jill Denner, Shannon Campe, Linda Werne) [20], «Command Economy: Advantages and Disadvantages» (Greg Depesio) [21].

Загалом питання визначення переваг / недоліків будь-якого предмету дослідження надає широкий спектр тем для дискусій, наприклад:

- «Advantages and Disadvantages of the Python»;
- «Advantages and Disadvantages of Leasing a Car»;
- «Advantages and Disadvantages of a C Corporation»;
- «Advantages and Disadvantages of Wooden Building Materials»;
- «Advantages and Disadvantages of Focus Groups» тощо.

Такі дискусії дозволяють студентам відійти від звичних шаблонів висловлювання, дають можливість висловлювати свою думку, розширюють загальний та професійний кругозір, а найголовніше – підвищують рівень комунікативної та соціальної компетенції майбутнього фахівця.

Висновки. Отже, англomовні фахові публікації є ефективним засобом формування іншомовних комунікативних навичок у студентів технічних закладів вищої освіти у комбінації з іншими традиційними й інноваційними методами навчання.

Список використаних джерел:

1. Андрощук К. М., Горчинська Л.В., Пустовіт Т.М. Специфіка використання

Інтернет-ресурсів у процесі вивчення англійської мови студентами нелінгвістичних ВНЗ. *Наукові записки національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. 2015. Вип. 51. С. 291-293.

2. Білан Н. Комунікативний метод навчання іноземних мов студентів немовних ВНЗ. *Молодь і ринок*. 2012. № 5. С. 149-153.

3. Білоцерковець А. Новітні методи викладання іноземної мови за професійним спрямуванням у ВНЗ. *Дослідження та впровадження в начальний процес сучасних моделей викладання іноземної мови за фахом* : зб. матеріалів III Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. з питань методики викладання іноземної мови. 2017. С. 21-22.

4. Попа А., Колишко Р., Попова Н., Панзіка Ф. Дослідження та аналіз вакансій і потреб у кваліфікованих кадрах у країнах ЄС, Республіці Молдова та в Україні. *Міжнародна організація праці, Група технічної підтримки з питань гідної праці та Бюро. МОП для країн Центральної та Східної Європи*. 2013. С. 82. URL: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@europe/@rogeneva/@srobudapest/documents/publication/wcms_244735.pdf

5. Слободянюк А. А. Організація навчального процесу вивчення англійської мови з використанням інформаційних технологій у вищих навчальних закладах. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. 2011. № 93. С. 276-280.

6. Шаргун Т. О., Бушко Г. О., Мосіна Ю. С. Сучасні аспекти викладання англійської мови в технічних закладах вищої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. Вип. 70. Т. 4. С. 205-210.

7. Rod E. *Understanding Second Language Acquisition*. 2nd Edition. Oxford, UK : Oxford University Press. 2015.

8. David F. Perkis. *The Science of Supply and Demand*. URL: <https://research.stlouisfed.org/publications/page1-econ/2021/03/01/the-science-of-supply-and-demand>

9. Pietro Gravino, Giulio Prevedello, Martina Galletti, Vittorio Loreto. *The supply and demand of news during COVID-19 and assessment of questionable sources production*. URL: <https://www.nature.com/articles/s41562-022-01353-3>

10. Jiří Mazurek, Carlos Fernández García, Cristina Rico. *The law of demand and the loss of confidence effect: An experimental study*. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6838944/>

11. Alvaro Aguirre, Jon Danielsson. *Which programming language is best for economic research: Julia, Matlab, Python or R?* URL: <https://cepr.org/voxeu/columns/which-programming-language-best-economic-research-julia-matlab-python-or-r>

12. Vinay R. Rao. *Here's why you should use Python for scientific research*. URL: <https://developer.ibm.com/blogs/use-python-for-scientific-research/>

13. Joel C. Adams, Andrew R. Webster. *What do students learn about programming from game, music video, and storytelling projects?* URL: <https://dl.acm.org/doi/abs/10.1145/2157136.2157319>

14. Noora Viholainen, Eliisa Kylkilahti, Minna Autio, Anne Toppinen. *A Home*

Made of Wood: Consumer Experiences of Wooden Building Materials. URL: https://www.researchgate.net/publication/340715725_A_home_made_of_wood_Consumer_experiences_of_wooden_building_materials

15. John L. Clarke. Durable Construction Material. URL: <https://www.sciencedirect.com/topics/engineering/durable-construction-material>

16. *Top Programming Languages For Data Science In 2022*. URL: <https://www.iotforall.com/programming-languages-data-science-2022>

17. 17 Innovative Construction Materials Changing How We Build. URL: <https://www.planradar.com/gb/top-15-innovative-construction-materials/>

18. Advantages of a Market Economy. URL: <https://www.investopedia.com/ask/answers/033015/what-are-some-advantages-market-economy-over-other-types-economies.asp>

19. Erin Migdol. What Is Modern Architecture, Anyway? URL: <https://www.getty.edu/news/what-is-modern-architecture-anyway/>

20. Jill Denner, Shannon Campe, Linda Werne. Does Computer Game Design and Programming Benefit Children? URL: <https://dl.acm.org/doi/10.1145/3277565>

21. Greg Depesio. Command Economy: Advantages and Disadvantages. URL: <https://www.investopedia.com/ask/answers/032515/what-are-advantages-and-disadvantages-command-economy.asp>

*Дудченко В. С., кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри соціальної роботи, психології та
соціокультурної діяльності Навчально-реабілітаційного
Закладу Вищої Освіти «Кам'янець-Подільський державний
інститут»*

м. Кам'янець-Подільський, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9710-2895>

*Дудченко А.В., студент Навчально-реабілітаційного
Закладу Вищої Освіти «Кам'янець-Подільський державний
інститут», м. Кам'янець-Подільський, Україна*

*Поліщук О.С., доктор філософських наук, професор,
проректор*

Хмельницька Гуманітарно-Педагогічної Академія

м. Хмельницький, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9838-7105>

ДУХОВНІСТЬ ІНКЛЮЗИВНОЇ ПЕДАГОГІКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

THE SPIRITUALITY OF INCLUSIVE PEDAGOGY IN THE CONDITIONS OF WARTIME

Анотація. Об'єктом нашого наукового дослідження постають процеси